

Lubomír Kukla a kolektiv

Sociální a preventivní pediatrie

v současném pojetí

„... všem, kterým opravdu leží na srdci blaho a zájem dítěte...“

Poděkování

in memoriam mým učitelům

*prof. MUDr. Jiřímu Dunovskému, DrSc., který nás opustil v červnu loňského roku,
doc. MUDr. Marii Bouchalové, CSc., která nás opustila v březnu letošního roku.*

*Poděkování patří také všem spoluautorům,
především prof. MUDr. Miloši Velemínskému, CSc., dr. h. c.*

květen 2016

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Kukla, Lubomír

Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí /
Lubomír Kukla a kolektiv. -- Praha : Grada Publishing, a.s.,
2016. -- 456 stran. -- (MEDI)
ISBN 978-80-247-3874-1 (vázáno)

616-053.2 * 616-058-053.2 * 616-084

- pediatrie
- sociální pediatrie
- preventivní lékařství
- kolektivní monografie

616-053.2 - Pediatrie [14]

Lubomír Kukla a kolektiv

Sociální a preventivní pediatrie

v současném pojetí

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **restně stíháno**.

Doc. MUDr. Lubomír Kukla, CSc., a kolektiv

SOCIÁLNÍ A PREVENTIVNÍ PEDIATRIE V SOUČASNÉM POJETÍ

Vedoucí autorského kolektivu:

doc. MUDr. Lubomír Kukla, CSc.

Autorský kolektiv:

doc. MUDr. Lubomír Kukla, CSc., Mgr. Dominika Průchová, Ph.D., MUDr. František Schneiberg, MUDr. et Mgr. Petr Struk, MUDr. Nora Struková, prof. MUDr. Miloš Velemínský, CSc., dr. h. c., MUDr. Miloš Velemínský, Ph.D.

Recenze:

prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc.

MUDr. Mgr. Jolana Těšinová

Vydání odborné knihy schválila Vědecká redakce nakladatelství Grada Publishing, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2016

Cover Photo © Allphoto, 2016

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 6236. publikaci

Odpovědný redaktor Mgr. Marek Chvátal

Sazba a zlom Helena Mešková

Fotografii 20.1 laskavě poskytla Mgr. Lucie Sedláčková.

Ostatní fotografie dodal autor.

Počet stran 456

1. vydání, Praha 2016

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Publikace byla podpořena:

**Zdravotně sociální fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (BOV 2012_001),
Národním programem udržitelnosti MŠMT ČR (LO1214)
a Výzkumnou infrastrukturou RECETOX (LM2015051).**

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorů. Z jejich praktického uplatnění však pro autory ani pro nakladatelství nevplývají žádné právní důsledky.

ISBN 978-80-271-9224-3 (ePub)

ISBN 978-80-271-9223-6 (pdf)

ISBN 978-80-247-3874-1 (print)

Autorský kolektiv

doc. MUDr. Lubomír Kukla, CSc.

(vedoucí autorského kolektivu)

Ústav fyzioterapie a vybraných medicínských oborů Zdravotně sociální fakulty

Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

RECETOX, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně

(Pracoviště autora jsou řazena chronologicky.)

Mgr. Dominika Průchová, Ph.D.

Ústav ošetrovatelství, porodní asistence a neodkladné péče Zdravotně sociální

fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

MUDr. František Schneiberg

Ústav veřejného zdravotnictví a medicínského práva 1. lékařské fakulty

Univerzity Karlovy v Praze

MUDr. et Mgr. Petr Struk

Dětské zdravotní středisko, Poliklinika Modřany, Praha-Modřany

MUDr. Nora Struková

Dětské zdravotní středisko, Poliklinika Modřany, Praha-Modřany

prof. MUDr. Miloš Velemínský, CSc., dr. h. c.

Ústav fyzioterapie a vybraných medicínských oborů Zdravotně sociální fakulty

Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

MUDr. Miloš Velemínský, Ph.D.

Ústav fyzioterapie a vybraných medicínských oborů Zdravotně sociální fakulty

Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Autoři děkují Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích za finanční podporu, díky níž mohly být zahájeny práce na přípravě publikace.

Obsah

Seznam zkratk	XIII
Seznam obrázků	XIX
Seznam tabulek	XXI
Úvodní slovo	XXIII
OBECNÁ ČÁST	1
1 Vývoj a pojetí sociální pediatrie v České republice (Lubomír Kukla)	3
Literatura	7
2 Od biomedicínského k psychosociálnímu chápání nemoci a zdraví (František Schneiberg, Lubomír Kukla)	9
Literatura	10
3 Zdraví dětí a dospívajících – faktory ovlivňující zdraví (Lubomír Kukla, Miloš Velemínský sen., Miloš Velemínský jun.)	11
3.1 Genetické aspekty	11
3.1.1 Dělení genetických poruch	11
3.1.2 Vrozené vývojové vady	18
3.1.3 Péče o těhotnou ženu a rodičku včetně prenatální diagnostiky	24
3.1.4 Faktory ohrožující život plodu	28
3.2 Prostředí života dětí a dospívajících	32
3.2.1 Životní prostředí	32
3.2.2 Společenské prostředí: rodina a škola	37
3.3 Systém zdravotní péče	57
3.3.1 Kvalita zdravotní péče	59
3.3.2 Dostupnost zdravotní péče	59
3.4 Životní styl	59
3.4.1 Výživa	60
3.4.2 Pohybové aktivity	68
3.4.3 Denní režim	72
3.4.4 Spánek	74
3.4.5 Hygiena tělesná i duševní	77
3.4.6 Úskalí životního stylu	80
3.5 Další faktory ovlivňující zdraví	81
3.5.1 Sociální odlišnosti a nerovnosti ve zdraví	81
3.5.2 Sociální znevýhodnění a kulturní odlišnosti	84
3.5.3 Nezaměstnanost	85
3.5.4 Chudoba	89
3.5.5 Konzumní společnost a mediální konzum	91
Literatura	92

4	Prevence a včasná detekce nemocí (<i>Miloš Velemínský sen., Lubomír Kukla</i>)	99
4.1	Definice prevence	99
4.2	Primární prevence	99
4.3	Sekundární prevence	102
4.4	Terciární prevence	103
4.5	Podpora zdraví	104
4.6	Zdravotní výchova a zdravotní gramotnost a jejich role v péči o zdraví	106
	Literatura	109
5	Základy demografie v sociální pediatrii (<i>Lubomír Kukla</i>)	111
5.1	Vývoj a stav populace	112
5.2	Procesy demografické reprodukce	115
5.2.1	Porodnost a plodnost	116
5.2.2	Potratovost a úmrtnost	116
5.2.3	Sňatečnost a rozvodovost	117
5.3	Současné demografické trendy ve vztahu k dětské a dorostové populaci	120
	Literatura	122
6	Sociálně-pediatriká epidemiologie (<i>Lubomír Kukla</i>)	123
6.1	Statistiky mortality	123
6.2	Statistiky morbidity	126
6.3	Analýzy zdravotního stavu (survey)	128
6.4	Data pro činnost a rozhodování	128
	Literatura	130
7	Potřeby, práva a povinnosti dětí (<i>Lubomír Kukla</i>)	131
7.1	Potřeby dítěte	131
7.2	Práva dítěte	133
7.2.1	Století práv dítěte	133
7.2.2	Základní právní normy ve vztahu k dítěti	134
7.2.3	Zákon o sociálně-právní ochraně dětí	138
7.2.4	Nový občanský zákoník, zákon č. 89/2012 Sb.	139
7.3	Povinnosti dětí	140
	Literatura	141
	SPECIÁLNÍ ČÁST	143
8	Zdravotní charakteristika populace dětského věku (<i>Miloš Velemínský sen., Lubomír Kukla</i>)	145
8.1	Rozdělení dětského věku a stručná charakteristika jednotlivých období	145
8.2	Vývoj dítěte	147
8.2.1	Somatický vývoj	147
8.2.2	Psychomotorický vývoj	149
8.2.3	Smyslový vývoj dítěte	152
8.2.4	Sociální vývoj dítěte – vývoj komunikace s prostředím	153
8.3	Nejčastější onemocnění dětského a dorostového věku	154
8.4	Vzácná onemocnění dětského věku	159
8.5	Sexuální deviace a poruchy pohlavní identity u dětí a dospívajících	167

8.5.1	Sexuální deviace a jejich vývoj	167
8.5.2	Poruchy pohlavní identity u dětí a dospívajících	168
	Literatura	172
9	Rizikové skupiny v populaci z hlediska zdravotního stavu a péče o zdraví (Lubomír Kukla)	175
	Literatura	176
10	Děti vyžadující speciální péči (Lubomír Kukla, Miloš Velemínský sen., František Schneiberg, Miloš Velemínský jun., Petr Struk, Nora Struková)	177
10.1	Ohrožené dítě	177
10.2	Rizikové dítě	178
10.3	Dítě se zdravotním postižením a péče o ně	178
10.4	Sociálně maladaptované dítě	181
10.5	Nemocné dítě	182
10.5.1	Akutně nemocné dítě	182
10.5.2	Chronicky nemocné dítě	182
10.5.3	Péče o rodinu a děti závažně nemocné a umírající	190
10.6	Nezaopatřené dítě	193
10.7	Sociální aspekty v činnosti praktického lékaře pro děti a dorost	199
10.7.1	Obecná charakteristika primární péče o děti a dorost	199
10.7.2	Hlavní partneři lékaře v primární péči	201
10.7.3	Zvláštnosti péče o dítě	203
10.7.4	Druhy péče o děti	203
10.7.5	Aktuální problematika	204
10.7.6	Perspektivy primární péče o děti a dorost	205
	Literatura	206
11	Děti a mladiství s psychickými poruchami a vývojovými nápadnostmi: vybrané závažné problémy (Lubomír Kukla, Miloš Velemínský sen.)	207
11.1	Poruchy příjmu potravy v dětství a adolescenci a jejich terapie	207
11.1.1	Poruchy krmení v raném dětství	207
11.1.2	Poruchy příjmu potravy v dětství a adolescenci (mentální anorexie a bulimie)	209
11.2	Pervazivní vývojové poruchy, autismus	214
11.3	ADHD syndrom	220
11.4	Tikové poruchy	224
11.5	Poruchy vyprazdňování: enuréza a enkopréza	225
11.6	Sebepoškozování a sebevražedné chování v dětství a adolescenci	232
	Literatura	239
12	Systém péče o děti vyrůstající mimo vlastní rodinu (Lubomír Kukla, František Schneiberg)	241
12.1	Náhradní rodinná péče	242
12.1.1	Svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby než rodiče	244
12.1.2	Pěstounská péče	245
12.1.3	Adopce neboli osvojení dítěte	247
12.1.4	Pěstounská péče na přechodnou dobu (PPP)	250
12.1.5	Mezinárodní adopce	251

12.2	Poručenství a opatrovnictví	252
12.3	Přehled statistických údajů sociálně-právní ochrany dětí ve vztahu k NRP	253
12.4	Institucionální (ústavní) péče o dítě	255
12.4.1	Charakteristika systému ústavní péče o dítě v ČR	255
12.4.2	Zařízení v gesci MZ ČR	256
12.4.3	Zařízení v gesci MŠMT ČR	258
12.4.4	Zařízení v gesci MPSV ČR	262
12.4.5	ZDVOP – zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	262
12.5	Přehled statistických údajů sociálně-právní ochrany dětí ve vztahu k ústavní péči za rok 2014	263
12.6	Současný stav	264
	Literatura	265
13	Úrazy dětí a dospívajících (<i>Lubomír Kukla, Miloš Velemínský sen., Dominika Průchová</i>)	267
13.1	Úrazy jako celospolečenský problém	267
13.2	Úrazy dětí a mládeže	268
13.3	Typy poranění	269
13.4	Místo úrazu	270
13.5	Rizikové faktory a aktivity	272
13.6	Věkové zvláštnosti	273
13.7	Péče o dítě po úrazu – role zdravotně-sociálního pracovníka	274
	Literatura	276
14	Romská problematika (<i>Lubomír Kukla</i>)	281
14.1	Původ Romů	281
14.2	Příchod Romů do ČR	281
14.3	Charakteristiky a specifika romské populace	283
14.4	Zásadní problémy života romské populace	284
14.5	Romská rodina	289
14.6	Zdravotní problematika u Romů	291
	Literatura	294
15	Cizinci a národnostní menšiny (<i>Lubomír Kukla</i>)	297
15.1	Cizinci	297
15.1.1	Specifika cizinecké problematiky	298
15.1.2	Přístup cizinců ke zdravotní péči – čerpání zdravotní péče	301
15.2	Národnostní menšiny	308
15.2.1	Specifika národnostních menšin	309
	Literatura	312
16	Migrace a azylová problematika (<i>Lubomír Kukla</i>)	313
16.1	Mezinárodní migrace obyvatelstva – pohyb a pobyt	313
16.2	Migrační mobilita – tři základní síly	315
16.3	Definice uprchlíka a právo na azyl	315
16.4	Zákon o azylu, azylová procedura	316
16.5	Azylant	317

16.6	Dítě jako uprchlík	318
16.7	Psychosociální aspekty uprchlictví	319
16.8	Osoby žijící nelegálně na území ČR	320
	Literatura	323
17	Poruchy životního stylu – závislosti a možnosti prevence (<i>Lubomír Kukla</i>)	325
17.1	Rizikové chování	325
17.2	Kouření	328
17.3	Konzumace alkoholu	332
17.4	Užívání nelegálních drog	336
17.5	Sexuální chování	343
17.6	Patologické hráčství – gambling	347
17.7	Závislost na internetu	349
17.8	Rizikové a ochranné faktory úskalí životního stylu – problémového chování	357
	Literatura	359
18	Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě (<i>Lubomír Kukla, František Schneiberg</i>)	363
18.1	Co je to syndrom CAN?	363
18.2	Historie násilí páchaného vůči dítěti	364
18.3	Charakteristika týrání	365
18.4	Rizikové faktory ve vztahu k syndromu CAN	365
	18.4.1 Rizikové faktory ve vztahu k týrání a zanedbávání	365
	18.4.2 Rizikové faktory ve vztahu k sexuálnímu zneužívání	366
18.5	Jednotlivé formy syndromu CAN	367
	18.5.1 Zanedbávání	367
	18.5.2 Týrání	368
	18.5.3 Sexuální zneužívání	370
18.6	Zvláštní (neobvyklé) formy syndromu CAN	377
18.7	Nové formy syndromu CAN ve vztahu k informačním technologiím	378
18.8	Komplexní (vývojové) trauma	379
18.9	Diagnostika syndromu CAN	379
18.10	Terapie syndromu CAN	380
18.11	Prevence syndromu CAN	381
	Literatura	384
19	Současné sociálně-pediatrické aktuality (<i>František Schneiberg, Lubomír Kukla</i>)	385
19.1	Babyboxy	385
19.2	Utajený porod	387
19.3	„Diskrétní“ porod	388
19.4	Fiktivní otcovství	388
19.5	Náhradní mateřství (pronájem dělohy)	389
19.6	Generace dětí z ledu	394
19.7	Zkrášlující operace u dětí	396
	Literatura	398
20	Mezinárodní spolupráce v péči o děti (<i>Lubomír Kukla</i>)	399
20.1	Světová zdravotnická organizace – World Health Organization (WHO)	399

20.1.1	Úloha WHO k ovlivnění zdraví populace v jednotlivých členských státech	399
20.1.2	Nástroje WHO k prosazení přijatých strategií a doporučení	405
20.1.3	Vybrané významné projekty WHO s participací ČR	405
20.2	Nevládní organizace v péči o dítě: Dětský fond	
	Organizace spojených národů (UNICEF)	412
20.3	Sociální pediatrie dle mezinárodního pojetí	416
20.4	Mezinárodní organizace ve veřejném zdravotnictví a sociální pediatrii . .	417
20.4.1	ISSOP (ESSOP)	417
20.4.2	ISPCAN	418
20.4.3	ASPHER	418
20.4.4	Nordic School of Public Health	419
	Literatura	420
	Závěrem	421
	Rejstřík	423
	Souhrn	431
	Summary	432

Seznam zkratek

θ_0, θ_{65}	naděje za dožití při narození a ve věku 65 let
ACE	Averse Childhood Experiences (studie)
ADD	syndrom snížené pozornosti (Attention Deficit Disorder)
ADHD	hyperkinetický syndrom, porucha pozornosti s hyperaktivitou (Attention Deficit/Hyperactivity Disorder)
ADPKD	autozomálně dominantní polycystické onemocnění ledvin (Autosomal Dominant Polycystic Kidney Disease)
AIDS	syndrom získaného selhání imunity (Acquired Immune Deficiency Syndrome)
AISS	Anatomic Index of Injury Severity
ALSPAC	Avon Longitudinal Study of Parenthood and Childhood (Avonská longitudinální studie rodičovství a dětství)
AMC	amniocentéza
APHEA	Agency for Public Health Education Accreditation (Belgie)
ARPKD	autozomálně recesivní polycystické onemocnění ledvin (Autosomal Recessive Polycystic Kidney Disease)
AS	Aspergerův syndrom
ASPHER	Asociace škol veřejného zdravotnictví evropského regionu (Association of Schools of Public Health in the European Region)
CAH	kongenitální adrenální hyperplazie (Congenital Adrenal Hyperplasia)
CC	kordocentéza
CEHAPE	Strategie životní prostředí a zdraví dětí (Children's Environment and Health Action Plan for Europe, WHO)
CESD	nemoc ze stádání esteru cholesterolu (Cholesteryl Ester Storage Disease)
CF	cystická fibróza
CINDI	Integrovaný intervenční program prevence a podpory zdraví (Contrywide Integrated Noncommunicable Diseases Intervention Programme)
CNS	centrální nervová soustava
CP	Cizinecká policie
CPT	karnitinpalmitoyltransferáza
CSc.	kandidát věd
CVS	odběr choriových klků (Chorionic Villus Sampling)
ČGPS	Česká gynekologická a porodnická společnost
ČLS JEP	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
ČSFR	Česká a Slovenská Federativní Republika
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DCI	Sdružení zastánců dětských práv (Defence for Children International)
DFR	dotazník funkčnosti rodiny

DG SANCO	Generální ředitelství Evropské komise pro zdraví a ochranu spotřebitele (Directorate-General for Health and Food Safety)
Dg.	diagnóza
DMO	dětská mozková obrna
DNA	deoxyribonukleová kyselina
DNZS	dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav
doc.	docent
DSM-IV	Diagnostický a statistický manuál mentálních poruch, 4. vydání (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 4 th Edition)
DSMS	dílčí sexuálně motivační stavy
DTD	vývojové trauma (Developmental Trauma Disorder)
DZP	domácí zdravotní péče
E	celkový energetický příjem
E %	procent z celkového energetického příjmu
EAGHA	European Academic Global Health Alliance
ECSA	Evropská aliance pro bezpečnost dětí (European Child Safety Alliance)
EHEMU	European Health Expectancy Monitoring Unit
EHIS	Evropské výběrové šetření o zdraví (European Health Interview Survey)
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropské hospodářské společenství
ELSPAC	Evropská dlouhodobá studie rodičovství a dětství (European Longitudinal Study of Parenthood And Childhood)
EMCDDA	Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)
ENWHP	Evropská síť pro podporu zdraví na pracovišti (European Network for Workplace Health Promotion)
ERT	enzymová substituční terapie (Enzyme Replacement Therapy)
ESPAD	Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs)
ESSOP	Evropská společnost sociální pediatrie (European Society for Social Paediatrics)
ETS	tabákový kouř v prostředí, zakouřené prostředí (Environmental Tobacco Smoke)
EU	Evropská unie
FCTC	Rámcová úmluva o kontrole tabáku WHO (WHO Framework Convention on Tobacco Control)
FISH	fluorescenční <i>in situ</i> hybridizace (Fluorescent In Situ Hybridisation)
FSS MU	Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně
GA I	glutarová acidurie typ I
GCS	glasgowská stupnice hloubky bezvědomí (Glasgow Coma Scale)
GD	Gaucherova nemoc (Gaucher Disease)
GID	poruchy pohlavní identity (Gender Identity Disorder)
GP-HESME	Dobrá praxe v řízení zdraví, prostředí a bezpečnosti při práci v průmyslových a jiných podnicích (Good Practice in Health, Environment and Safety Management in Enterprise), dokument
GYTS	Global Youth Tobacco Survey (studie)
HBSC	Health Behaviour in School-Aged Children (studie)

HDP	hrubý domácí produkt
HELEN	Health, Life Style and Environment (studie)
HEPCA	Zdravotní politika pro děti a adolescenty (Health Policy for Children and Adolescents)
HFA	European Health for All database (WHO)
HIV	virus lidské imunitní nedostatečnosti (Human Immunodeficiency Virus)
HLY	zdravá délka života (Healthy Life Years)
HN	Huntingtonova nemoc
HPA	hyperfenylalaninemie
HPH	Nemocnice podporující zdraví (Health Promoting Hospital), projekt
CH	kongenitální hypotyreóza
CHOPN	chronická obstrukční plicní nemoc
ILF	Institut doškolení lékařů a farmaceutů
ISFE	Interactive Software Federation of Europe
ISS	skóre závažnosti poranění (Injury Severity Score)
ISSOP	Mezinárodní organizace ve veřejném zdravotnictví a sociální pediatrii (International Society for Social Pediatrics and Child Health)
IUD	injekční uživatel drog
IUGR	intrauterinní růstová retardace plodu (Intrauterine Growth Retardation)
IVA	izovalerová acidurie
KHS	krajská hygienická stanice
LF	lékařská fakulta
LH	lutropin, luteinizační hormon
LIC	Lékařské informační centrum
LSD	diethylamid kyseliny lysergové
LSD	lyzozomální střeďadáva onemocnění (Lysosomal Storage Diseases)
m.	morbus (nemoc, choroba)
MA	mentální anorexie
MB	mentální bulimie
MDMA	extáze (droga)
MeHg	methylderivát rtuti
MHI	index duševního zdraví (Mental Health Index)
MISS	Modified Injury Severity Score
MKN-10	Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů, 10. revize
MM	mateřské mléko
MMORPG	Massively Multiplayer Online Role Playing Game (druh počítačových her)
MPS	mukopolysacharidózy
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MS ČR	Ministerstvo spravedlnosti ČR
MSSZ	Městská správa sociálního zabezpečení
MSUD	leucinóza, nemoc javorového sirupu (Maple Syrup Urine Disease)
MŠ	mateřská škola
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MU	Masarykova univerzita

MUD	Multi User Dungeon (druh počítačových her)
MUDr.	doktor medicíny
MV ČR	Ministerstvo vnitra ČR
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví ČR
MZV ČR	Ministerstvo zahraničních věcí ČR
NF	neurofibromatóza, Recklinghausenova choroba
NM	náhradní mateřství
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti
NNO	nestátní nezisková organizace
NOZ	nový občanský zákoník
NPC	Niemannova-Pickova nemoc, typ C
NREM	fáze spánku bez rychlých pohybů očí (Non-Rapid Eye Movement)
NRP	náhradní rodinná péče
NSZM ČR	Národní síť Zdravých měst ČR
OAMP	Odbor azylové a migrační politiky (MV ČR)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OSN	Organizace spojených národů (United Nations, UN)
OSPDL	Odborná společnost praktických dětských lékařů
OSPOD	orgány sociálně-právní ochrany dětí
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení
OÚNZ	Okresní ústav národního zdraví
PAH	polycyklické aromatické a polyhalogenované uhlovodíky
PCB	polychlorované bifenyly
PCP	Psychiatrické centrum Praha
PKU	fenylketonurie
PLDD	praktický lékař pro děti a dorost
PP	pěstounská péče
PPM	peněžitá pomoc v mateřství
PPP	pěstounská péče na přechodnou dobu
prof.	profesor
PSSZ	Pražská správa sociálního zabezpečení
PTS	Pediatric Trauma System
PZ	podpora zdraví
RA	rodinná anamnéza
RECETOX	Centrum pro výzkum toxických látek v prostředí Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně
REM	fáze spánku s rychlými pohyby očí (Rapid Eye Movement)
RHN	síť Regiony pro zdraví (Region for Health Network)
RO	rodičovská odpovědnost
RPG	počítačové hry na hrdiny (Role-Playing Games)
RSI	poškození z opakovaného namáhání (Repetitive Strain Injury)
RTG	rentgen, rentgenový
ŘS CP	Policie ČR – Ředitelství Služby cizinecké policie
SAR	Symposium asistované reprodukce
SASTIPEN	Snižování nerovností přístupu k péči o zdraví v romských komunitách (Reduction of Health Inequalities in the Roma Community), program

SC	císařský řez (<i>sectio cesarea</i>)
SCP	Služba cizinecké policie
SDR	standardizovaná úmrtnost (Standardized Death Rate)
SES	socioekonomický status
SFA	nasycené mastné kyseliny
SISP	Studie individuální spotřeby potravin
SMA	sociální maladaptace
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SPLDD	Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost
SR	Slovenská republika
SRCH	syndrom rizikového chování
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
SUZ	Správa uprchlických zařízení
SZÚ	Státní zdravotní ústav
ŠPZ	Škola podporující zdraví (program WHO)
TBC	tuberkulóza
THC	delta-9-tetrahydrokanabinol
TP	středně těžké postižení
TRISS	Trauma Injury Severity Score
TS	Trauma Score
UK	Univerzita Karlova
UNICEF	Dětský fond Organizace spojených národů (United Nations Children's Fund)
UPT	umělé přerušování těhotenství
USA	Spojené státy americké
ÚV	ústavní výchova
UZ	ultrazvuk, ultrazvukový
ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VVV	vrozené vývojové vady
WFPHA	Světová federace asociací v oblasti veřejného zdraví (World Federation of Public Health Associations)
WHO	Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)
WN	Wilsonova nemoc
ZDVOP	zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
ZG	zdravotní gramotnost
ZŠ	základní škola
ZTP	těžké postižení
ZTP/P	zvláště těžké funkční postižení pohyblivosti nebo orientace

